

แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

A guidelines to Enhancing student disciplines based on Trisikkhā principle
In secondary schools of Saraburi province

อนุกุล สังข์อ่ำ¹, วรกฤต เกื่อนช้าง², พระมหาอุดร อุตตโร³

Anukun Sangam¹, Worrakrit Thuenchang², Phramaha Udorn Uttaro³

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี และ 2) เพื่อสร้างแนวทางการบริหารที่เสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ตามความคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนสูงสุด คือ ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.28) รองลงมา คือ ด้านการแสดงความเคารพของนักเรียน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.44) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.30) และด้านที่มีการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนต่ำที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.36) และ 2. แนวการบริหารงานวิชาการของห้องเรียนพิเศษตามหลักทศตยปณิธิกรรม โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี พบว่า 1) ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็น การมีสัมมาคารวะ การมีมารยาทในห้องเรียน มารยาทในการรับประทานอาหาร และการรักษามารยาททางกายวาจาให้เรียบร้อย ควรจัดหามุมสงบให้นักเรียนการทำงานอย่างตั้งใจ 3) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน ออกกฎระเบียบที่ชัดเจนในการปฏิบัติตนในโรงเรียน ครูเน้นย้ำให้ผู้เรียนปฏิบัติตนที่ดีงามผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียน มีความรับผิดชอบตนเองให้กับนักเรียน 4) ด้านการแสดงความเคารพของนักเรียน ผู้บริหารและครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กนักเรียน โรงเรียนควรจัดโครงการค่ายคุณธรรมเพื่ออบรมพัฒนากาย วาจาให้นักเรียนรู้จักกาลเทศะควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเองให้กาลเทศะอย่างมีสติสัมปชัญญะรู้ตัวก่อนปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : แนวทางการเสริมสร้าง, ระเบียบวินัย, หลักไตรสิกขา

¹ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์, E-Mail. Mr.Anukun.Sangam@Gmail.com

² รองศาสตราจารย์, ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มจร วิทยาเขตนครสวรรค์

Abstract

The thesis consisted of the following objectives: 1) to study the conditions for enhancing student discipline of secondary school Saraburi province; 2) to create guidelines for enhancing student disciplines based on Tri-Sikkha of secondary school Saraburi province. The study employed a mixed-method approach, with quantitative data collected from 306 persons in a group sample. A questionnaire with a reliability of 0.90 was the research instruments. Data were analyzed by mean, standard deviation. The qualitative method used semi-structured interview to collect data with 9 key informants. The obtained data were analyzed by content analysis. The research findings were as follows: 1. The conditions for enhancing student discipline of secondary school Saraburi province consists of 4 aspect overall were at the high level ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.25). When considered in each aspect it was found that the highest was general regulations of students ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.28) followed by showing respect for students ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.44) concerning student behavior when in the school building ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.30) and the lowest was concerning students behavior when in the classroom ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.36) and 2. The guidelines for enhancing student disciplines based on Tri-Sikkha of secondary school Saraburi province should processed in each aspect as follows: 1) General regulations of students' aspect: Administrators should encourage the creation of an atmosphere filled with love and kindness by providing an environment conducive to strengthening student discipline. 2) Concerning students' behavior when in the classroom aspect: Administrators should encourage students to listen to their opinions. Respect Having manners in the classroom Eating etiquette and maintaining good physical and verbal manners. Teachers should provide quiet corners for students to work attentively. 3) Concerning student behavior when in the school building aspect: Issue clear rules for conduct in school. Teachers emphasize that students behave in a good manner through organizing various activities for students to learn and practice on their own. Teachers should encourage students Have self-responsibility for students. 4) Showing respect for students' aspect: Administrators and teachers should behave as good examples for students. Schools should organize morality camp projects to train and develop physical development. Speech for students to know the seasons There should be activities to encourage students to practice timing themselves with awareness before acting regularly.

Keyword: guidelines to Enhancing, disciplines, Trisikkhā principle

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมโลก ล้วนเป็นความเจริญทางด้านวัตถุการรับเอาค่านิยมตะวันตกที่เน้นในเรื่องของวัตถุเข้ามาแทนที่ คนเริ่มเห็นแก่ความสะดวกสบายฟุ่มเฟือย ย่อหย่อนในศีลธรรม จริยธรรมเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น และขาดระเบียบวินัย ปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในประเทศ จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าทางด้านจิตใจนั้นไม่ได้เจริญควบคู่กันกับวัตถุ จากความไม่สมดุลกันระหว่างความเจริญทางด้านวัตถุกับจิตใจส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม ความเสื่อมโทรมในด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังจะเห็นได้จากสื่อต่าง ๆ ทั้งการลักทรัพย์ การปล้นจี้ การแก่งแย่ง คดโกงและ รวมถึงปัญหาอาชญากรรมทำให้ค่านิยมที่ดีของสังคมไทยที่ยึดมั่นในคำสอนทางพุทธศาสนาและ คุณธรรมที่ดั้งเดิมความพอใจไม่ยึดติดกับวัตถุได้ถูกละเลย⁴

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จะมุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปีที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีโดยมีแผนพัฒนายึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมี

⁴ ทศนียา แสนทิพย์, การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559), หน้า 1.

คุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม⁵

จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพนตามความถนัดของตนเอง⁶

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กส่วนมากใช้เวลาวันหนึ่ง ๆ เกือบเท่าหรือเท่ากับเวลาที่เด็กใช้ที่บ้าน เด็กบางคนพ่อแม่ต้องทำงานนอกบ้าน อาจใช้เวลาที่โรงเรียนมากกว่าที่อยู่กับพ่อแม่ ครูในโรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญในกระบวนการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ โดยเฉพาะการฝึกวินัยให้กับเด็ก เด็กจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมและจะปรับตัวได้ดีเพียงใด ถือได้ว่า เป็นความรับผิดชอบหลักของครู และการ บริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ในการจัดการดูแลชั้นเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอน และครูประจำชั้นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การควบคุมดูแลระเบียบวินัยในชั้นเรียน การวัดและประเมินผล⁷

สถานศึกษาจะพัฒนาไปสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการ การศึกษาอย่างเป็นระบบและระบบของการบริหารจะมีประสิทธิภาพไปสู่มาตรฐานที่ดีต้องอาศัยบุคลากรในการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายบุคลากรภายในหน่วยงานจึงมีความสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับการบริหารงานบุคคลนั้นถือว่าไม่ใช่เรื่องใหม่หน่วยงานด้านการจัดการศึกษาในสังคมไทยได้พยายามพัฒนาการบริหารงานบุคคลอย่างต่อเนื่องโดยการนำหลักทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษามาปรับประยุกต์ใช้ในการบริหารงานเช่นแม็กซ์เวเบอร์ (MaxWeber) อังในจอมพงศ์มคควานิซได้กล่าวถึงระบบราชการที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีลักษณะต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

การแบ่งแยกงานถือหลักความเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กรกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละระดับชั้นไว้ อย่างชัดเจน การจัดลำดับของการบังคับบัญชาลดหลั่นกันลงไปมีหัวหน้าขององค์กรเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กร กำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละระดับใช้ไว้อย่างชัดเจน การปฏิบัติงานอยู่ภายใต้ระบบระเบียบและกฎหมายการทำงานไม่สามารถยืดหยุ่นได้ตามลักษณะเฉพาะงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรของรัฐจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัดความชำนาญเฉพาะด้านวัตถุประสงค์ของการจัดองค์การแบบนี้มุ่งให้ได้ผลงานสูงสุดจากการทำงาน จัดให้มีการบันทึกเกี่ยวกับการดำเนินงานระเบียบข้อบังคับต่างๆการวินิจฉัยการจะต้องการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรกับไว้เป็นหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ตลอดเวลาที่ต้องการเฉพาะอย่างด้วยฝีมือและความชำนาญดังนั้นผู้ปฏิบัติงานจะต้องได้รับการฝึกอบรมซ้ำแล้วซ้ำอีกเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญจริง ๆ⁸

การบริหารและการจัดการองค์การให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้นั้นปัจจัยที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญต่อการจัดการที่จะช่วยให้องค์การสามารถบริหารงานได้อย่างสัมฤทธิ์ผลทั้ง 4 ประเภทได้แก่ บุคคล (Man) เงินทุน (money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และวิธีการจัดการ(management)ทรัพยากรมนุษย์ถือว่าเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่มีคุณค่าที่สุดในองค์การเพราะนอกจากจะใช้ความรู้ความสามารถทักษะและประสบการณ์จากทรัพยากร

⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p12/plan12.pdf> [30 ตุลาคม 2563.]

⁶ กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579)**, [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://trat.nfe.go.th/trat/UserFiles/File/Plan%20education%/2560-2579.pdf> [30 ตุลาคม 2563]

⁷ กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**, (กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2556). หน้า 191.

⁸ จอมพงศ์ มคควานิซ, **ทฤษฎีและหลักการบริหารองค์การและการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 41.

มนุษย์ล้วนทรัพยากรมนุษย์ยังสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการบริหารอื่นๆได้อีกด้วยองค์การต่างๆจึงพยายามที่จะค้นหาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเข้ามาทำงานรวมถึงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่ให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในระดับที่องค์การต้องการ⁹

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แนวทางการบริหารให้นักเรียนมีระเบียบวินัยนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาถึง แนวทางการบริหารที่ส่งผลต่อความมีระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขาตามทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี เพื่อนำผลการศึกษาวិจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อสร้างแนวทางการบริหารที่เสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งแต่ละตอนมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วยและระยะเวลาที่ 2 แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี และเพื่อสร้างแนวทางการบริหารที่เสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้มีการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ตามความคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77, S.D. = 0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขาสูงที่สุด คือ ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน ($\bar{X} = 3.82, S.D. = 0.28$) รองลงมา คือ ด้านการแสดงความเคารพของนักเรียน ($\bar{X} = 3.79,$

⁹ กิริติ ยศยิ่งยง, การวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: มิสเตอร์ ก้อปปี, (ประเทศไทย) จำกัด, 2559), หน้า 1.

S.D. = 0.44) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.30) และด้านที่มีสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขาต่ำที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.36)

2. แนวทางการบริหารที่เสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 รูป/คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน 2) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน 3) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน และ 4) ด้านการแสดงอาการของนักเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลการได้ ดังนี้

1) ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน

ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างเป็นกัลยาณมิตรต่อกันระหว่างครูและนักเรียน ครูควรอบรมเรื่องระเบียบวินัยให้นักเรียน ตั้งแต่เด็กเริ่มจำความได้เพื่อให้สมาชิกของโรงเรียน สังคม และองค์กรนั้นปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความสุขและความเป็นระเบียบ ครูชี้แจงเหตุผลการตัดสินใจที่ถูกต้องกับนักเรียนในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และครูควรวิธีการแก้ปัญหาด้วย ตนเองแก่นักเรียนเพื่อนำไปแก้ปัญหาได้

2) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน

โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็น การมีสัมมาคารวะ การมีมารยาทในห้องเรียน มารยาทในการรับประทานอาหาร และการรักษามารยาททางกายวาจาให้เรียบร้อย ครูควรจัดหามุมสงบให้นักเรียนการทำงานอย่างตั้งใจ และมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงาน ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ปัญญาและเห็นแนวทางแห่งการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎของโรงเรียน ควรหาวิธีการให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนที่สามารถบอกรับถึงการมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองต้องกระทำทั้งตามหน้าที่และการกระทำโดยส่วนรวม สร้างจิตสำนึกของนักเรียนให้ตระหนักถึงสิ่งที่ควรกระทำ

3) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน

โรงเรียนออกกฎระเบียบที่ชัดเจนในการปฏิบัติตนในโรงเรียน ครูเน้นย้ำให้ผู้เรียนปฏิบัติตนที่ติงผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ให้กับนักเรียน เกิดกระบวนการพัฒนาจิตใจ ควรฝึกฝนหรือ อบรมจิตใจให้ตั้งมั่นพร้อมจะรับผิดชอบ โดยรู้ตัวพร้อมยอมรับความจริงสู่ปัญญา ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมหรือการฝึกฝนอบรมเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งตนเองกระทำให้นักเรียน

4) ด้านการแสดงอาการของนักเรียน

ครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน โรงเรียนควรจัดโครงการค่ายคุณธรรมเพื่ออบรมพัฒนากาย วาจาให้นักเรียนรู้จักกาลเทศะ ควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเองให้กาลเทศะอย่างมีสติสัมปชัญญะรูตัวก่อนปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ครูให้ความรู้และให้ความเข้าใจแก่นักเรียน รวมทั้งให้เห็นคุณค่าความสำคัญของการกระทำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ครูควรชี้แจงวิธีการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามมารยาทด้านกาลเทศะให้นักเรียนเข้าใจหลักการและเป้าหมาย

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

การศึกษาสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขาสูงสุด คือ ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน รองลงมา คือ ด้านการแสดงความเคารพของนักเรียน และด้านที่มีสภาพการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขาน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การมีวินัยของนักเรียนแสดงออกให้เห็นถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของ โรงเรียน นักเรียนไม่ล้อเลียน ชมชู้ ก้าวร้าว หรือทำร้ายเพื่อนนักเรียนหรือบุคคลอื่น นักเรียนมีมารยาทในการรับประทานอาหาร ไม่ยืนหรือเดินรับประทานอาหาร นักเรียนเข้าเรียนตามเวลาทุกชั่วโมงตามตารางที่กำหนด นักเรียนต้องได้รับอนุญาตจากครูผู้สอนทุกครั้งก่อนออกจากห้องเรียนและเข้าห้องเรียนนักเรียนไม่ทำเสียงอึกที่กรบกวนชั้นเรียนอื่น ๆ ที่กำลังเรียนอยู่ นักเรียนเดินบนอาคารเรียนให้เดินชิดขวาเสมอ เมื่อหมดชั่วโมงสอน เมื่อครูจะออกจากห้องหัวหน้านักเรียนบอก "นักเรียนเคารพ" ถาม - ตอบในชั่วโมง ต้องยืนตรงพูดกับครูแล้วไหว้เมื่อเสร็จธุระ สอดคล้องกับ นวรัตน์ สถาพรพานิช¹⁰ ที่ได้ศึกษา แนวทางการสร้างวินัยตามหลักพุทธบริหารการศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า การมีวินัยของนักเรียนแสดงออกให้เห็นถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของ โรงเรียน มีการกำหนดระเบียบแบบแผนสำหรับฝึกฝน ควบคุมความประพฤติของบุคคลให้มีชีวิตที่ดำรงเจริญก้าวหน้า และควบคุมหมู่ชนให้อยู่ร่วมกันด้วยความสงบเรียบร้อยดีงาม

2. แนวทางการบริหารที่เสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 รูป/คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน 2) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน 3) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน และ 4) ด้านการแสดงความเคารพของนักเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อมูลการได้ ดังนี้

1) ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน โดยผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างเป็นกัลยาณมิตรต่อกันระหว่างครูและนักเรียน ครูควรอบรมเรื่องระเบียบวินัยให้นักเรียน ตั้งแต่นักเรียนเริ่มจำความได้เพื่อให้สมาชิกของโรงเรียน สังคม และองค์กรนั้นปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความสุขและความเป็นระเบียบ ครูชี้แจงเหตุผลการตัดสินใจที่ ถูกต้องกับนักเรียนในการปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และครูควรวีธีการแก้ปัญหาด้วย ตนเองแก่นักเรียนเพื่อนำไปแก้ปัญหาได้ สอดคล้องกับ ดลรวี เตมิงาม¹¹ ได้ศึกษา ศึกษาแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบางใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี พบว่า ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบแก่นักเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นด้านความรับผิดชอบ และนักเรียน ตระหนักถึงคุณค่าของการรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนกระทำ ควรมีกิจกรรมส่งเสริมวินัยของการกระทำของนักเรียนเองด้วยการปฏิบัติและรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนกระทำ รู้จักการเสียสละ ครูควรแนะวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเองแก่นักเรียน

¹⁰ นวรัตน์ สถาพรพานิช, “แนวทางการสร้างวินัยตามหลักพุทธบริหารการศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564), หน้า 106.

¹¹ ดลรวี เตมิงาม, “ศึกษาแนวทางการส่งเสริมวินัยของนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบางใหญ่ สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี”, *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561), บทคัดย่อ.

2) **ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน** โดยโรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็น การมีสัมมาคารวะ การมีมารยาทในห้องเรียน มารยาทใน การรับประทาน และการรักษามารยาททางกายวาจาให้เรียบร้อย ควรจัดหามุมสงบให้นักเรียนการทำงานอย่างตั้งใจ และมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงาน ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ปัญญาและเห็นแนวทางแห่งการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎของโรงเรียน ควรหาวิธีการให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนที่สามารถบ่งบอกถึงการมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองต้องกระทำทั้งตามหน้าที่และการกระทำโดยส่วนรวม สร้างจิตสำนึกของนักเรียนให้ตระหนักถึงสิ่งที่ควรกระทำ สอดคล้องกับ บุญญรัตน์ จันทวี¹² ได้ศึกษา การพัฒนาความรับผิดชอบต่อของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ควรพัฒนาและปลูกฝัง ตั้งแต่ยังเด็ก ตามวัยที่เหมาะสม ครูควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมเรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง ในการสอนทุกครั้ง ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อครอบครัวของนักเรียนขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละ ครอบครัว อาศัยความร่วมมือกันมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในบริเวณโรงเรียนให้ตามระดับชั้น

3) **ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน** โดยโรงเรียนออกกฎระเบียบที่ชัดเจนในการปฏิบัติตนในโรงเรียน ครูเน้นย้ำให้ผู้เรียนปฏิบัติตนที่ติงามผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียน มีความรับผิดชอบต่อตนเองให้กับนักเรียน เกิดกระบวนการพัฒนาจิตใจ ควรฝึกฝนหรืออบรมจิตใจให้ตั้งมั่นพร้อมจะรับผิดชอบ โดยรู้ตัวทั่วพร้อมยอมรับความจริงสู่ปัญญา ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมหรือการฝึกฝนอบรมเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งตนเองกระทำให้นักเรียน สอดคล้องกับ จงกลณ ศรีสวัสดิ์¹³ ได้ศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองกรับ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ควรจัดกิจกรรมสอดแทรกในห้องเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ปลูกฝัง ความมีวินัยในตนเองให้ เกิดแก่นักเรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน ทางจัดกิจกรรมกับมีสื่อการสอนที่หลากหลายน่าสนใจ โรงเรียนจะต้องมีกฎระเบียบที่ชัดเจนและมีบทลงโทษที่เป็นขั้นตอน มีการชื่นชม ให้รางวัลและมอบเกียรติบัตรให้กับนักเรียนที่มีความประพฤติดีของโรงเรียน ครูควร ดูแลเอาใจใส่ นักเรียนอยู่เสมอ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรม มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น สร้างแรงจูงใจในการประพฤติตนอย่างเหมาะสม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน มีภาวะความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และมีการปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับนักเรียน

4) **ด้านการแสดงความเคารพของนักเรียน** โดยครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่นักเรียน โรงเรียนควรจัดโครงการค่ายคุณธรรมเพื่ออบรมพัฒนากาย วาจาให้นักเรียนรู้จักกาลเทศะ ควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเองให้กาลเทศะอย่างมีสติสัมปชัญญะรู้ตัวก่อนปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ครูให้ความรู้และให้ความเข้าใจแก่นักเรียน รวมทั้งให้เห็นคุณค่าความสำคัญของการกระทำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ครูควรชี้แจงวิธีการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามมารยาทด้านกาลเทศะให้นักเรียนเข้าใจหลักการและเป้าหมาย สอดคล้องกับ นวรัตน์ สถาพรพานิช¹⁴ ได้ศึกษา แนวทางการสร้างวินัยตามหลักพุทธบริหารการศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า การวางตนให้ถูกต้องในเรื่องการแต่งกาย การพูด การมีความเกรงใจผู้อื่น การรู้จักให้เกียรติผู้อื่น การแสดงความขอบคุณ หรือขอโทษได้อย่างเหมาะสม การมีมารยาทในการทักทายให้เหมาะสมกับบุคคล การมีกิริยามารยาทที่อ่อนน้อม วางตัวให้เหมาะสมกับเวลา บุคคล การรู้จักวางตนให้เหมาะสม รู้จักเด็ก รู้จักผู้ใหญ่ มีมารยาทในการยืนให้ถูกต้องเหมาะสมกับและบุคคลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

¹² บุญญรัตน์ จันทวี, “ศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบต่อของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, วิทยาลัยนพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561), บทคัดย่อ.

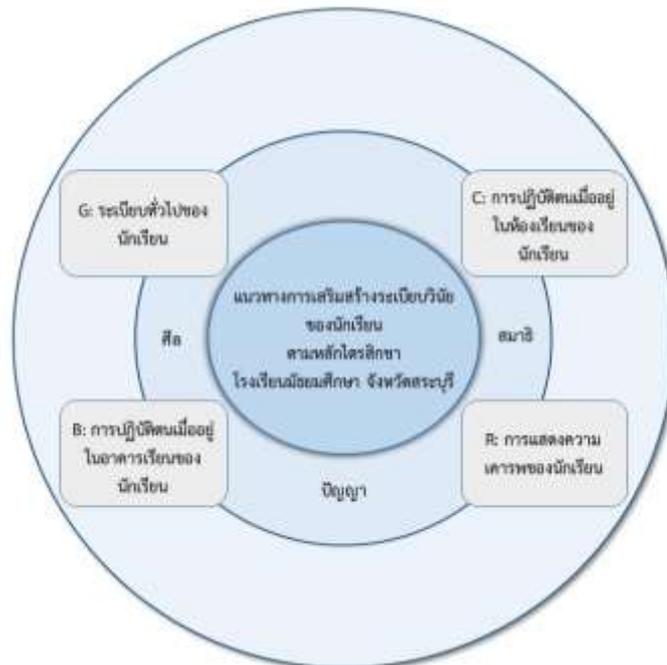
¹³ จงกลณ ศรีสวัสดิ์, “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองกรับ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1”, วิทยาลัยนพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560), บทคัดย่อ.

¹⁴ นวรัตน์ สถาพรพานิช, “แนวทางการสร้างวินัยตามหลักพุทธบริหารการศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1”, วิทยาลัยนพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564), หน้า 110.

จากการวิจัย เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน อันประกอบด้วย 1) ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน 2) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน 3) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน และ 4) ด้านการแสดงความเคารพของนักเรียน และหาแนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา 3 ประการ ได้แก่ 1) ศีล 2) สมาธิ 3) ปัญญา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี ด้วยการสังเคราะห์ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งที่เป็นผู้มีความรู้ด้านหลักธรรมการบริหารสถานศึกษา และบริหารการศึกษา โดยสรุปเป็นองค์ความรู้ ได้ดังแผนภาพ

แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา

โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

ภาพที่ 4.1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 4.1 สามารถขยายความองค์ความรู้ เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี สามารถอธิบายได้ว่า

G: General ระเบียบทั่วไปของนักเรียน หมายถึง ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างเป็นกัลยาณมิตรต่อกันระหว่างครูและนักเรียน ครูควรอบรมเรื่องระเบียบวินัยให้นักเรียน ตั้งแต่เริ่มจำความได้เพื่อให้สมาชิกของโรงเรียนสังคม และองค์กรนั้นปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความสุขและความเป็นระเบียบ ครูชี้แจงเหตุผลการตัดสินใจที่ถูกต้องกับนักเรียนในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และครูควรวิธีการแก้ปัญหาด้วย ตนเองแก่นักเรียนเพื่อนำไปแก้ปัญหาได้

C: Classroom การปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน หมายถึง โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็น การมีสัมมาคารวะ การมีมารยาทในห้องเรียน มารยาทใน การรับประทาน และการรักษา มารยาททางกายวาจาให้เรียบร้อย ควรจัดทามุมสงบให้นักเรียนการทำงานอย่างตั้งใจ และมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงาน ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ปัญญาและเห็นแนวทางแห่งการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎของโรงเรียน ควรหาวิธีการให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนที่สามารถบ่งบอกถึงการมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองต้องกระทำทั้งตามหน้าที่และการกระทำโดยส่วนรวม สร้างจิตสำนึกของนักเรียนให้ตระหนักถึงสิ่งที่ควรกระทำ

B: Building การปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน หมายถึง โรงเรียนออกกฎระเบียบที่ชัดเจนในการปฏิบัติตนในโรงเรียน ครูเน้นย้ำให้ผู้เรียนปฏิบัติตนที่ตรงตามการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองให้กับนักเรียน เกิดกระบวนการพัฒนาจิตใจ ควรฝึกฝนหรือ อบรมจิตใจให้ตั้งมั่นพร้อมจะรับผิดชอบ โดยรู้ตัวทั่วพร้อมยอมรับความจริงสู่ปัญญา ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมหรือการฝึกฝนอบรมเรื่องความรับผิดชอบสิ่งตนเองกระทำให้นักเรียน

R: Respect การแสดงความเคารพของนักเรียน หมายถึง ครูควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียน โรงเรียนควรจัดโครงการค่ายคุณธรรมเพื่ออบรมพัฒนากาย วาจาให้นักเรียนรู้จักกาลเทศะ ควรมีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเองให้กาลเทศะอย่างมีสติสัมปชัญญะรู้ตัวก่อนปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ครูให้ความรู้และให้ความเข้าใจแก่นักเรียน รวมทั้งให้เห็นคุณค่าความสำคัญของการกระทำให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ครูควรชี้แจงวิธีการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามมารยาทด้านกาลเทศะให้นักเรียนเข้าใจหลักการและเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้แนวทางที่ใช้เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย/เชิงปฏิบัติการ และใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ด้านระเบียบวินัยทั่วไปของนักเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างเป็นกัลยาณมิตร

2) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็น การมีสัมมาคารวะ การมีมารยาทในห้องเรียน มารยาทในการรับประทาน และการรักษามารยาททางกายวาจาให้เรียบร้อย

3) ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในอาคารเรียนของนักเรียน ครูควรส่งเสริมให้นักเรียน มีความรับผิดชอบต่อนตนเองให้กับนักเรียน เกิดกระบวนการพัฒนาจิตใจ ควรฝึกฝนหรืออบรมจิตใจให้ตั้งมั่นพร้อมจะรับผิดชอบ

4) ด้านการแสดงความเคารพของนักเรียน โรงเรียนควรจัดโครงการค่ายคุณธรรมเพื่ออบรมพัฒนากาย วาจาให้นักเรียนรู้จักกาลเทศะ ครูควรชี้แจงวิธีการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามมารยาทด้านกาลเทศะให้ นักเรียนเข้าใจหลักการและเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านระเบียบทั่วไปของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างเป็นกัลยาณมิตร

2) จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารควรส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็น การมีสัมมาคารวะ การมีมารยาทในห้องเรียน มารยาทในการรับประทาน และการรักษามารยาททางกายวาจาให้เรียบร้อย

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียน ด้านการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในห้องเรียนของนักเรียนตามหลักไตรสิกขา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

2) ควรศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางเพื่อส่งเสริมนักเรียนรักษาความสะอาดของห้องเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสระบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. “คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2561.
- _____. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2556.
- _____. กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2546.
- กิริติ ยศยิ่งยง. การวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มิสเตอร์ ก๊อปปี้ ประเทศไทย จำกัด, 2559.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. ทฤษฎีและหลักการบริหารองค์การและการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- จกกลณ ศรีสวัสดิ์. “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดหนองกรับ จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1”, วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2560.
- ทัศนียา แสนทิพย์. การศึกษาความมีวิสัยทัศน์ในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา 2559.
- นวรรตน์ สถาพรพานิช. “แนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ตามหลักพุทธบริหารการศึกษาสำหรับนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2564.
- ดลรวี เต็มงาม. “ศึกษาแนวทางการส่งเสริมวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนในอำเภอบางใหญ่สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.
- บุญญารัตน์ จันทวี. “ศึกษาการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561.